

290

Besluit van 23 september 2026 tot wijziging van het Besluit dierlijke producten in verband met de vaststelling van werkgebieden en de aanwijzing van ondernemers en de berekensystematiek van de tarieven voor de vergoeding voor het ophalen, vervoeren en verwerken of verwijderen van kadavers [KetenID W GK028270]

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur van 5 juni 2026, nr. WJZ / 106665989;
Gelet op de artikelen 3.3, vierde lid, en 3.6 van de Wet dieren;
De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van 2 september 2026, nr. W11.26.00160/IV);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur van 21 september 2026, nr. WJZ / 107981424;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Besluit dierlijke producten wordt als volgt gewijzigd:

A

Na artikel 3.1 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 3.1a. Vaststelling of wijziging van werkgebieden

1. Bij de vaststelling van werkgebieden bij ministeriële regeling, bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, van de wet, wordt bij diezelfde regeling tegelijk de ondernemer, bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, van de wet, aangewezen.

2. De vaststelling van werkgebieden en de aanwijzing van de ondernemer, bedoeld in het eerste lid, vindt slechts plaats indien de beoogde ondernemer instemt met die aanwijzing.

3. De ondernemer die is aangewezen op grond van het eerste lid kan verzoeken om die aanwijzing te wijzigen of te laten vervallen.

4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld over het wijzigen van werkgebieden en het wijzigen of vervallen van een aanwijzing als bedoeld in het eerste lid.

B

Artikel 3.3 komt te luiden:

Artikel 3.3. Tarieven

1. Een ondernemer stelt de volgende tarieven vast voor de vergoeding, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, van de wet:

a. een tarief voor de werkzaamheden, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, van de wet, die worden verricht als gevolg van getroffen maatregelen of verrichte handelingen ter bestrijding van dierziekten krachtens de wet;

b. een tarief voor de werkzaamheden, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, van de wet, anders dan die bedoeld in onderdeel a.

2. De hoogte van de tarieven wordt zodanig vastgesteld dat de totale opbrengst van de tarieven niet meer bedraagt dan de in het kader van de werkzaamheden, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, van de wet, gemaakte werkelijke kosten en een vermogenskostenvergoeding, verminderd met de opbrengst van de desbetreffende producten of daarvan afgeleide producten.

3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, voor de tarieven, bedoeld in het eerste lid, omvatten:

a. directe kosten;

b. indirecte kosten; en

c. afschrijvingskosten van vaste activa.

4. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld over:

a. de posten waaruit de kosten, bedoeld in het derde lid, onderdelen a en b, bestaan;

b. de bepaling van de afschrijvingskosten, bedoeld in het derde lid, onderdeel c; en

c. de bepaling van de opbrengsten, bedoeld in het tweede lid.

5. De vermogenskostenvergoeding, bedoeld in het tweede lid, wordt berekend over de waarde van de materiële vaste activa en het werkkapitaal die zijn ingezet ten behoeve van de werkzaamheden, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, van de wet, overeenkomstig een bij ministeriële regeling vastgestelde formule.

6. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over de bepaling van de waarde van de materiële vaste activa en het werkkapitaal, bedoeld in het vijfde lid.

7. Indien de in het kader van de werkzaamheden, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, gemaakte werkelijke kosten en opbrengsten in het kalenderjaar waarop de tarieven, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, betrekking hebben na afloop van dat kalenderjaar blijken af te wijken van de totale opbrengst van die tarieven, komt het verschil ten bate of ten laste van de tarieven in het tweede kalenderjaar na het kalenderjaar waarop de eerstgenoemde tarieven betrekking hebben.

C

Artikel 3.4 wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder vernummering van het tweede tot en met zesde lid tot vierde tot en met achtste lid worden twee leden ingevoegd, luidende:

2. Binnen de tarieven wordt een onderscheid gemaakt tussen enerzijds het ophalen en vervoeren en anderzijds het verwerken of verwijderen. Bij ministeriële regeling kan worden bepaald dat binnen de onderscheiden

handelingen op basis van andere criteria nader onderscheid wordt gemaakt.

3. De ondernemer bespreekt met het betrokken bedrijfsleven een voorstel voor de tarieven, bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, onderdeel b, voordat de tarieven worden goedgekeurd door Onze Minister.

2. In het vijfde lid (nieuw) wordt «kan worden onthouden» vervangen door «wordt onthouden».

3. Aan het zevende lid (nieuw) wordt een zin toegevoegd, luidende: Bij ministeriële regeling wordt bepaald welke informatie de ondernemer in ieder geval jaarlijks verschaft.

D

Na artikel 3.4 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 3.4a. Tarieven 2026

1. De wijzigingen van de artikelen 3.3 en 3.4 met ingang van 1 oktober 2026 laten de tarieven die voor het kalenderjaar 2026 zijn vastgesteld overeenkomstig de artikelen 3.3 en 3.4 zoals die luiden voor die datum onverlet.

2. Dit artikel vervalt met ingang van 1 januari 2027.

ARTIKEL II

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 oktober 2026.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 23 september 2026

Willem-Alexander

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
S.P.A. Erkens

Uitgegeven de *achtentwintigste* september 2026

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D.M. van Weel

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen deel

1. Inleiding

Dit besluit voorziet in een uitwerking van de regels over de berekeningsystematiek van de tarieven die de ondernemer bij de aanbieder van kadavers of delen daarvan in rekening brengt voor de destructie van die dierlijke bijproducten. Het betreft enerzijds de tarieven voor op de veehouderij gestorven dieren, die bij de betrokken veehouder in rekening worden gebracht, en anderzijds de tarieven voor de werkzaamheden in het kader van dierziektebestrijding, die bij de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur in rekening worden gebracht. Dit met het oog op het borgen van een transparante en herleidbare onderbouwing van de tarieven in regelgeving, die voorheen in een overeenkomst was opgenomen.¹ Daarnaast is ter verduidelijking een bepaling opgenomen die nadere invulling geeft aan de aanwijzing van de ondernemer en het vaststellen of wijzigen van werkgebieden. Hiertoe is het Besluit dierlijke producten gewijzigd.

In deze nota van toelichting wordt eerst de achtergrond beschreven van de regels over het ophalen, vervoeren en verwerken of verwijderen van kadavers. Daarbij komt ook de berekeningsystematiek van de tarieven zoals die van toepassing was voor inwerkingtreding van dit besluit aan bod. Daarnaast worden de aanleiding om de regels te wijzigen en de in dit besluit voorziene wijzigingen toegelicht. Tevens wordt ingegaan op de toetsen en de reacties op dit besluit en de nota van toelichting als gevolg van de internetconsultatie. Tot slot is een artikelsgewijze toelichting opgenomen.

2. Achtergrond en wettelijke kader

Het aanbieden, ophalen, vervoeren en de destructie (het verwerken of verwijderen) van kadavers of delen daarvan dient zorgvuldig te gebeuren om de verspreiding van zoönosen en dierziekten te voorkomen. Kadavers moeten worden opgehaald, vervoerd en verwerkt of verwijderd volgens de veterinaire eisen die de verordening dierlijke bijproducten² hieraan stelt. Dit is zowel het geval bij dieren die een natuurlijke dood zijn gestorven op de veehouderij als voor dieren die door een besmetting met een dierziekte zijn gestorven, of die zijn geruimd als maatregel vanwege een uitbraak van een besmettelijke dierziekte.

De verordening dierlijke bijproducten legt in artikel 4 onder andere de verplichting op aan lidstaten om te voorzien in een passende infrastructuur waardoor dierlijke bijproducten, zoals kadavers, onverwijld worden verzameld, geïdentificeerd, vervoerd en verwerkt of verwijderd. De Wet dieren, het Besluit dierlijke producten en de Regeling dierlijke producten voorzien hierin. Deze regelgeving houdt in dat enerzijds de aangewezen ondernemer de wettelijke verplichting heeft om in zijn werkgebied kadavers op te halen, te vervoeren en te verwerken of te verwijderen. Anderzijds zijn de aanbieders verplicht de kadavers aan te

¹ Overeenkomst Staat der Nederlanden – Rendac Son B.V. 2022-2026 inzake de uitvoering van aan Rendac opgedragen wettelijke taak over het ophalen en verwerken van kadavers, de berekeningssystematiek van de tarieven en de verantwoording daarover voor de periode 2022-2026, Kamerstukken II 2021/22, 35 925-XIV, nr. 91.

² Verordening (EU) nr. 1069/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1774/2002 (verordening dierlijke bijproducten) (PbEU 2009, L 300).

geven bij, ter beschikking te houden van, en af te staan aan de aangewezen ondernemer.

De infrastructuur die is opgezet voor uitvoering van de wettelijke taak van het ophalen, vervoeren en verwerken of verwijderen van kadavers of delen daarvan die bij de ondernemer zijn aangegeven (hierna: de wettelijke taak) betreft de reguliere verwerking van kadavers en de verwerking van kadavers als gevolg van maatregelen ter bestrijding van dierziekten krachtens de Wet dieren. Dit betreft bijvoorbeeld het ophalen, vervoeren en verwerken of verwijderen van geruimde kadavers. Het wijzigingsbesluit heeft betrekking op de wettelijke taak, te weten reguliere destructie en destructie bij ruiming.

Voor het in stand houden en het gebruik van een passende infrastructuur waardoor dierlijke bijproducten, zoals kadavers, worden verzameld, vervoerd en verwerkt of verwijderd, maakt de aangewezen ondernemer kosten. Om die reden is in artikel 3.6 van de Wet dieren opgenomen dat de ondernemer een vergoeding in rekening brengt bij de aanbieder van kadavers. Artikel 3.6 van de Wet dieren en de artikelen 3.3 en 3.4 van het Besluit dierlijke producten bevatten het kader voor de prijsregulering van het ophalen, vervoeren en verwerken of verwijderen van kadavers.

In artikel 3.3 van het besluit is de berekensystematiek van de tarieven voorgeschreven. Het uitgangspunt is dat de opbrengst van de tarieven niet meer bedraagt dan de werkelijk gemaakte kosten en een vermogenskostenvergoeding, verminderd met de opbrengst van de desbetreffende producten of daarvan afgeleide producten. Artikel 3.4 regelt het proces van goedkeuring van de tarieven. De goedgekeurde tarieven mag de ondernemer in rekening brengen bij de aanbieder van kadavers. Tot slot bevat dat artikel, als sluitstuk van de prijsregulering, een voorschrift over de verantwoording van de tarieven. De aangewezen ondernemer is verplicht de noodzakelijk informatie, gecontroleerd door de accountant, aan de minister te verschaffen.

Het ophalen, vervoeren en verwerken of verwijderen van kadavers is aangemerkt als een dienst van algemeen economisch belang in het kader van de Europese regels over de interne markt. Dit betekent dat het ophalen, vervoeren en verwerken of verwijderen van kadavers zonder overheidsoptreden niet of niet onder dezelfde voorwaarden zou zijn verricht. Het gaat dan om voorwaarden zoals betaalbaarheid en gelijke toegang in heel Nederland. De vergoeding die de ondernemer krijgt voor het uitvoeren van de wettelijke taak dient in overeenstemming te zijn met de staatssteunregels. Op de berekensystematiek van de tarieven zijn daarom de criteria van het Altmark-arrest³ toegepast. Dit houdt voor de hoogte van de vergoeding onder andere in dat alleen de werkelijke kosten van de uitvoering van de wettelijke taak en een redelijke vermogenskostenvergoeding in rekening mogen worden gebracht bij de aanbieders van kadavers. Door het voldoen aan alle voorwaarden uit het Altmark-arrest, waaronder die voor de selectie van de ondernemer, is geen sprake van staatsteun.

De formele aanwijzing van de ondernemer vindt plaats op grond van artikel 3.3, eerste lid, van de Wet dieren. De aanwijzing is vastgelegd in artikel 3.21, tweede lid, van de Regeling dierlijke producten, waarin staat dat Rendac Son B.V. als enige rechtspersoon is aangewezen voor de landelijke uitvoering van de wettelijke taak. Aangezien Rendac in het

³ Arrest van 24 juli 2003, zaak C-280/00, Altmark Trans GmbH en Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH.

verleden als enige partij interesse toonde voor de kadavermarkt en de daarvoor benodigde expertise en capaciteit had, is Rendac destijds, als enige ondernemer in Nederland, aangewezen. In 2004 was in een overeenkomst tussen de Staat en Rendac verdere uitwerking gegeven aan de artikelen 3.3 en 3.4 van het Besluit dierlijke producten. In die overeenkomst waren onder andere, binnen de kaders van het Besluit dierlijke producten, afspraken gemaakt over de kosten in de berekensystematiek van de tarieven. Daarnaast was er tot en met 2019 een overeenkomst tussen de Staat en Rendac voor de financiering van de calamiteitenreserve en -destructie, voor 2020 en 2021 was een eenmalige afspraak gemaakt. Deze overeenkomst had betrekking op de vergoeding voor de calamiteitenreserve, overige kosten en uitvoeringskosten voor ruiming. Van 2022 tot en met 2026 gold een algemene overeenkomst tussen de Staat en Rendac waarin de eerdergenoemde afspraken geactualiseerd waren opgenomen.

3. Aanleiding

Vanwege de in 2020 door adviesbureau Rebel uitgevoerde marktscan waaruit bleek dat een nieuwe potentiële aanbieder interesse had voor de kadavermarkt en het aflopen van de overeenkomst tussen de Staat en Rendac per 1 januari 2027, is gekeken naar een eventuele herinrichting van het destructiebestel. In de Kamerbrief die naar aanleiding daarvan is gestuurd (Kamerstukken II 2023/24, 36 410-XIV, nr. 80), is het WUR-rapport «Overwegingen voor een herinrichting van de markt voor transport en verwerking van kadavers» aangeboden, waarin uiteenlopende herinrichtingsopties én de noodzaak van kostentransparantie centraal staan. In deze brief is een marktconsultatie aangekondigd om de inrichting van het destructiebestel te heroverwegen en zijn de verschillende opties voor herinrichting beschreven. Ook is via TenderNed een uitvraag gedaan. De marktconsultatie is medio 2024 doorlopen, waarbij is gevraagd aan geïnteresseerde ondernemingen om zich te melden voor het uitvoeren van de taak. Na het doorlopen van deze open en transparante selectieprocedure in lijn met de beginselen van de Aanbestedingswet 2012 is in de Kamerbrief van 23 september 2024 (Kamerstukken II 2024/25, 36 600-XIV, nr. 6) geconcludeerd dat alleen Rendac beschikt over de vereiste vergunningen, operationele capaciteit – ook bij piekbelasting – en financiële robuustheid om de taak ook na 31 december 2026 adequaat, tijdig en betrouwbaar voort te zetten. Daarom blijft zij per 1 januari 2027 als enige partij belast met de uitvoering van de wettelijke taak.

Tot nu toe zijn de voorwaarden voor onder meer de uitvoering, tariefbepaling en rapportage voornamelijk vastgelegd in een overeenkomst tussen de Staat en Rendac met een looptijd tot 1 januari 2027. Voor de regels in de periode vanaf 1 januari 2027 heeft de overeenkomst als basis gediend. Met dit besluit en een bijbehorende wijziging van de Regeling dierlijke producten is de bestaande berekensystematiek van de tarieven publiekrechtelijk zoveel mogelijk verankerd in het Besluit dierlijke producten en de Regeling dierlijke producten. Daarmee verschuift de kern van de afspraken van een privaatrechtelijke overeenkomst naar een publiekrechtelijk kader, passend bij de uitvoering van een wettelijke taak. Meer gedetailleerde of bedrijfsgevoelige onderdelen blijven vastgelegd in een privaatrechtelijke overeenkomst. Het kabinet acht het van belang dat de uitvoering van de wettelijke taak door de ondernemer wordt gefinancierd op basis van het uitgangspunt dat de tarieven in lijn met de voornoemde kaders over staatssteun bestaan uit een vergoeding van de werkelijke kosten en een redelijke opslag als vermogenskostenvergoeding. Het is noodzakelijk dat de berekensystematiek van de tarieven daarmee in lijn en inzichtelijk is. Met het oog op de verantwoording van de gemaakte kosten en de opbrengsten op basis waarvan tarieven door

de ondernemer in rekening worden gebracht, is het nodig dat de ondernemer daarover de volledige en noodzakelijke informatie verschaft, waarbij de tariefopbouw en verantwoording transparant is. Met de wijzigingen van het Besluit dierlijke producten en de bijbehorende Regeling dierlijke producten ligt de tariefmethodiek vast. Voor een groot deel is deze methodiek gelijk aan de methodiek die in de overeenkomst tot 1 januari 2027 werd gehanteerd. Hierna wordt de methodiek beschreven zoals die in de regelgeving is opgenomen. Elke tariefwijziging blijft onderworpen aan ministeriële goedkeuring.

4. Tarieven

Opbouw tarieven

Op basis van voornoemde uitgangspunten mogen de tarieven bestaan uit de werkelijke kosten die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de wettelijke taak en een redelijke vergoeding voor het daarvoor geïnvesteerde vermogen.

Artikel 3.3 bepaalt dat de ondernemer op hoofdlijnen twee tarieven vaststelt. Daarbinnen kan een nader onderscheid worden gemaakt. Die tarieven voorzien in een vergoeding voor de kosten die worden gemaakt in het kader van reguliere werkzaamheden en werkzaamheden als gevolg van een dierziektebestrijdingsmaatregel. Uit artikel 3.6 van de Wet dieren volgt dat de tarieven in rekening worden gebracht bij de aanbieder van kadavers. In het geval van reguliere werkzaamheden is dat een individuele veehouder. In de andere gevallen is de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur degene bij wie de kosten in rekening worden gebracht, omdat de minister degene is die dierziektebestrijdingsmaatregelen treft en verantwoordelijk is voor de bestrijding van een geconstateerde dierziekte.

In het tweede en vijfde lid van artikel 3.3 is nader omschreven welke kosten in het tarief kunnen worden opgenomen, te weten directe kosten, indirecte kosten en afschrijvingskosten van vaste activa, respectievelijk een vermogenskostenvergoeding. Het gaat om werkelijke kosten die zijn gemaakt in het kader van de uitvoering van de wettelijke taak. Er is uitgegaan van het vergoeden van afschrijvingskosten van de vaste activa van de ondernemer die worden gebruikt voor de uitvoering van de wettelijke taak. Dit sluit aan bij het uitgangspunt dat alleen de werkelijke kosten voor de uitvoering van de wettelijke taak vergoed worden.

In de tarieven mag een vermogenskostenvergoeding worden opgenomen, zie hiervoor artikel 3.3, vijfde en zesde lid, van het besluit. De vermogenskostenvergoeding omvat een redelijke vergoeding voor het geïnvesteerde eigen vermogen en vreemd vermogen, voor zover dat vermogen is ingezet ten behoeve van de uitvoering van de wettelijke taak. De grondslagen voor de berekening van de vermogenskostenvergoeding zijn het geïnvesteerde vermogen in materiële vaste activa en het werkkapitaal. Samen vormen zij de vermogensbestanddelen. Bij ministeriële regeling wordt bepaald hoe de vermogenskostenvergoeding wordt berekend.

Als laatste is in het zevende lid van artikel 3.3 de nacalculatie opgenomen. Indien de in het kader van de werkzaamheden voor wat betreft de reguliere werkzaamheden, de gemaakte werkelijke kosten en opbrengsten in het kalenderjaar waarop de tarieven voor de reguliere werkzaamheden betrekking hebben na afloop van dat kalenderjaar blijken af te wijken van de totale opbrengst van de tarieven, komt het verschil ten bate of ten laste van de tarieven in het tweede kalenderjaar na het

kalenderjaar waarop de eerstgenoemde tarieven betrekking hebben. Dit kan niet (een jaar) eerder, omdat de verantwoording dan nog niet is afgerond en het genoemde verschil nog niet vastgesteld is.

Vaststelling en goedkeuring tarieven

Met dit besluit wordt de huidige werkwijze met betrekking tot het vaststellen van gedifferentieerde tarieven opgenomen in regelgeving (artikel 3.4, tweede lid (nieuw)). Met dit besluit blijft ongewijzigd dat de tarieven worden vastgesteld door de ondernemer en, bij wijze van sturings-/controlebevoegdheid, moeten goedgekeurd door de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en worden gepubliceerd in de Staatscourant. De goedkeuring wordt enkel onthouden indien de (voorgestelde) tarieven hoger zijn dan noodzakelijk, uitgaande van een redelijke toerekening van de totale kosten en opbrengsten. Daardoor is sprake van een gebonden bevoegdheid. Daaraan is uitdrukking gegeven door wijziging van artikel 3.4, vijfde lid (nieuw). Indien de vanaf een kalenderjaar te berekenen tarieven niet voor 1 januari van dat jaar zijn goedgekeurd, kan de minister de tarieven vaststellen (artikel 3.4, zesde lid (nieuw)).

Nieuw is dat expliciet ruimte wordt geboden voor tarieven per diersoort voor de reguliere verwerking. Binnen de tarieven wordt een onderscheid gemaakt tussen enerzijds het ophalen en vervoeren en anderzijds het verwerken of verwijderen. Bij ministeriële regeling kan verder nog bepaald worden of ook op basis van andere criteria nader onderscheid wordt gemaakt. Verder is in artikel 3.4, derde lid (nieuw), opgenomen dat de ondernemer een voorstel met betrekking tot de tarieven voor reguliere werkzaamheden met het betrokken bedrijfsleven dient te bespreken, alvorens de tarieven worden goedgekeurd. Ook dit werd reeds gedaan voor de inwerkingtreding van dit besluit.

Om te kunnen beoordelen of de tarieven de werkelijke gemaakte kosten voor de uitvoering van de wettelijke taak niet overstijgen, heeft de minister volledig en herleidbaar inzicht nodig in de onderliggende gegevens waarop de tarieven gebaseerd zijn. Op grond van artikel 3.4, zevende lid (nieuw), wordt bij ministeriële regeling bepaald welke informatie de ondernemer in ieder geval jaarlijks verschaft. Hierbij valt te denken aan het aantal stops (om kadavers op te halen bij aanbieders) en het aantal te verwerken dieren, een overzicht van gemaakte kosten en opbrengsten van de wettelijke taken in relatie tot de (commerciële) bedrijfsvoering, de interne jaarrekening en een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant.

Efficiëntie en goed beheer

Aangezien de wettelijke taak aan één ondernemer in een werkgebied is toebedeeld, zonder concurrentie, kan worden afgevraagd of de ondernemer geprikkeld wordt tot het nastreven van efficiëntie. In dit geval is er wel een prikkel tot efficiëntie. De wettelijke taak betreft een klein deel van de activiteiten van de aangewezen ondernemer. De aangewezen ondernemer opereert voor het merendeel op een commerciële, concurrerende markt. De bedrijfsmiddelen die voor de uitvoering van de wettelijke taak worden ingezet, zoals verwerkingsinstallaties, worden ook gebruikt voor de werkzaamheden op de commerciële markt. Zodoende zullen die middelen efficiënt worden gebruikt, omdat inefficiënties gevolgen zouden hebben voor de commerciële activiteiten. Door het gedeelde gebruik worden ook schaalvoordelen behaald, die kunnen worden benut voor de uitvoering van de wettelijke taak. Voor het commerciële deel van de onderneming geldt dus in ieder geval een efficiëntieprikkel, die doorwerkt

naar de uitvoering van de wettelijke taak. Er wordt bij de tariefvoorstellen en verantwoording wel duidelijk onderscheid gemaakt tussen werkzaamheden ter uitvoering van de wettelijke taak en overige werkzaamheden. Er is dus geen sprake van kruissubsidiëring.

In het oude artikel 3.3, vierde lid, van het Besluit dierlijke producten, was de mogelijkheid opgenomen om een percentage van het verschil tussen de gemaakte kosten in de periode waarin bepaalde tarieven van toepassing waren en de geraamde kosten ten bate of ten laste van de ondernemer te laten komen. Welke kosten het betrof en welk percentage werd gehanteerd kon ingevolge het oude artikel 3.3, vijfde lid, aanhef en onderdeel b, bij ministeriële regeling worden vastgesteld. Van die mogelijkheid is geen gebruik gemaakt en daarom is deze mogelijkheid in dit besluit vervallen. Een dergelijk mechanisme bleek in de praktijk complex, bewerkelijk en arbitrair. Daarmee waren de nadelen ervan groter dan de voordelen.

Bovendien is het relevant te vermelden dat het niet alleen gaat om een efficiënte, maar vooral ook om een effectieve en zorgvuldige uitvoering van de wettelijke taak. Aan het ophalen, vervoeren en verwerken of verwijderen van kadavers worden vanwege de dier- en volksgezondheid zware eisen gesteld. Kadavers moeten tijdig en veilig worden opgehaald en verwerkt, ook bij dierziekte-uitbraken en piekbelasting. Gezien de risico's voor dier- en volksgezondheid moet worden voorkomen dat een tijdige en zorgvuldige inzameling en verwerking ten koste gaat van efficiëntie, bijvoorbeeld door te late ophaling of andere situaties waarin dierziekten of besmet materiaal zich kunnen verspreiden. Daarom is het voor deze taak onwenselijk te stringente efficiëntieprikkels in te bouwen.

Door middel van een transparante tariefsystematiek, onder meer nader uitgewerkt in de Regeling dierlijke producten, en goede afstemming over de werkelijke kosten, op basis van de overeenkomst tussen de Staat en de aangewezen ondernemer, wordt goed beheer geborgd. In die overeenkomst wordt bijvoorbeeld geborgd dat stukken door een accountant zijn gecontroleerd. Ook wordt, zoals eerder opgemerkt, een duidelijk verschil gemaakt tussen de uitvoering van de wettelijke taak en overige werkzaamheden. Daarnaast vindt twee keer per jaar bestuurlijk overleg met sectorpartijen plaats over de verantwoording van de werkelijke kosten van het voorgaande jaar en het tariefvoorstel voor het komende jaar. Hier komen onder meer kosten, afschrijvingen, investeringen, opbrengsten en andere transparantiecriteriën aan bod. Het investeringsplan van de aangewezen ondernemer over welke investeringen noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de wettelijke taak wordt jaarlijks geactualiseerd en besproken.

Rechtsbescherming

De tarieven kunnen pas rechtsgeldig in rekening worden gebracht nadat ze zijn goedgekeurd. Immers, het Besluit dierlijke producten bepaalt dat de tarieven goedkeuring behoeven. Het betrokken bedrijfsleven wordt, zoals hiervoor geschetst, voor de vaststelling al betrokken bij de totstandkoming van de tarieven, ingevolge het nieuwe derde lid van artikel 3.4 van het Besluit dierlijke producten. Hiermee krijgt het betrokken bedrijfsleven voorafgaand aan de goedkeuring inzicht in het voorstel voor de reguliere tarieven en kan daarover opmerkingen maken. Dergelijke opmerkingen worden ook gedeeld met het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur. Die opmerkingen worden in ogenschouw genomen bij de beoordeling ten behoeve van de goedkeuring (of de tarieven niet hoger zijn dan noodzakelijk, uitgaande van een redelijke toerekening van de totale kosten en opbrengsten).

Tegen de goedkeuring van de tarieven staat rechtsbescherming open bij de bestuursrechter. Tegen de goedkeuring kan bezwaar gemaakt worden. De goedkeuring is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Een dergelijk besluit is niet uitgezonderd van bezwaar en beroep door artikel 8:3, derde lid, onderdeel c, van de Algemene wet bestuursrecht, omdat geen sprake is van goedkeuring⁴ van een algemeen verbindend voorschrift of een beleidsregel.

De rechtsbescherming tegen de tarieven zelf, dus niet via de goedkeuring maar rechtstreeks tegen het in rekening brengen ervan, is een privaatrechtelijke aangelegenheid. De tarieven worden immers uiteindelijk door de aangewezen ondernemer zelf vastgesteld en in rekening gebracht aan de aanbieder van de dierlijke bijproducten.

5. Toetsen

Financiële gevolgen

In lijn met de Wet dieren wordt de vergoeding voor de uitvoering van de wettelijke taak op basis van door de minister goedgekeurde tarieven door de ondernemer in rekening gebracht bij de aanbieder van kadavers. Dit wijzigingsbesluit geeft een nadere uitwerking van de kosten die in de tarieven mogen worden opgenomen, waar dit eerst specifiek in de overeenkomst tussen Rendac en de Staat was opgenomen. In het algemeen geldt dat de voorliggende wijziging door een nader omschreven wijze van het bepalen van werkelijke kosten leidt tot meer inzicht in de totstandkoming van de tarieven voor aanbieders van kadavers, en dat deze tarieven reëel zijn.

De financiële doorwerking blijft afhankelijk van volumes, de effectuering van het voorgestelde wijzigingsbesluit, marktopbrengsten en de jaarlijkse bepaling van de parameters voor de bepaling van de vermogenskostenvergoeding, en kan daarom niet vooraf exact worden gekwantificeerd.

Uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets

Het wijzigingsbesluit heeft geen consequenties voor het toezicht door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), daar de wijziging ziet op de vergoedingen voor uitvoering van de wettelijke taak. Om die reden was een uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets door de NVWA niet nodig.

Adviescollege toetsing regeldruk

Een ontwerp van het onderhavige besluit is voorgelegd aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR). Daaruit heeft het ATR geconcludeerd dat de regeldruk voldoende in kaart is gebracht. Het ATR heeft het dossier niet geselecteerd voor een formeel advies omdat het geen significante gevolgen voorziet voor de regeldruk.

Overleg Minister van Financiën en Algemene Rekenkamer

Dit besluit is niet voorgelegd aan de Minister van Financiën en de Algemene Rekenkamer. Artikel 7.40 van de Comptabiliteitswet 2016 verplicht daartoe niet, omdat dit besluit geen nieuwe wettelijke taak

⁴ Sterker: goedkeuring in de zin van de Algemene wet bestuursrecht is blijkens artikel 10:25 toestemming van het ene bestuursorgaan aan het andere, en daarvan is hier geen sprake, omdat de aangewezen ondernemer geen bestuursorgaan is, maar een privaatrechtelijke rechtspersoon.

creëert en geen nieuwe rechtspersoon opricht. Rendac Son B.V. voert de wettelijke taak al decennialang uit en staat reeds geregistreerd als rechtspersoon met een wettelijke taak bij de Algemene Rekenkamer. De bevoegdheden van de Algemene Rekenkamer veranderen niet als gevolg van dit besluit. Wat dit besluit doet, is de bestaande berekensystematiek van de tarieven – die voorheen privaatrechtelijk was vastgelegd en al voldeed aan de Europese kaders voor diensten van algemeen economisch belang – publiekrechtelijk verankeren. Inhoudelijk en praktisch verandert er niets.

6. Internetconsultatie

Voor dit wijzigingsbesluit is in samenhang met een conceptwijziging van de Regeling dierlijke producten in verband met de verwerking van kadavers een internetconsultatie uitgevoerd van 12 november 2025 tot en met 21 december 2025. In de internetconsultatie is één reactie ontvangen, van Animal Rights. Zij pleiten voor expliciete strafrechtelijke borging in regelgeving en vastlegging van hoe een chauffeur dient te handelen bij het aantreffen van een levend dier.

Beoordeeld is dat het levend aanbieden van dieren al verboden is onder de Wet dieren en dat de NVWA hierop reeds bestuursrechtelijk handhaaft. In de bestaande werkwijze is vastgelegd hoe de chauffeur handelt: het dier wordt niet meegenomen, de houder wordt direct aangesproken met instructie het dier hulp te verlenen, en indien de houder niet bereikbaar is, wordt de politie ingeschakeld. Hiermee wordt invulling gegeven aan de wettelijke zorgplicht op basis van wat redelijkerwijs van de betrokkenen kan worden verwacht. Aanvullend wordt ingezet op gerichte voorlichting; recidive is sinds de invoering van de huidige handhavingsstrategie (Kamerstukken II 2021/22, 28 286, nr. 1255) niet voorgekomen. Aanpassing van de bestaande aanpak is dan ook niet nodig. Deze overwegingen zijn verwerkt in deze nota van toelichting en teruggekoppeld aan Animal Rights.

7. Notificatie

Dit besluit behoeft geen notificatie bij de Europese Commissie in het kader van richtlijn (EU) 2015/1535⁵ of van de Dienstenrichtlijn⁶, nu het geen technische voorschriften of andere te notificeren voorschriften bevat.

8. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 oktober 2026. Inwerking-treding per 1 oktober 2026 is wenselijk. De tarieven voor 2027 worden gebaseerd op de uitgangspunten van het gewijzigde Besluit dierlijke producten. Als deze regels niet voor de indieningsdatum voor het voorstel voor de tarieven (15 oktober 2026) in werking treden, kunnen deze niet worden toegepast. Na publicatie van het onderhavige besluit is het voor de aangewezen ondernemer en overige belanghebbenden kenbaar wat de berekensystematiek van de tarieven is. Ook omdat Rendac bij de totstandkoming van deze regelgeving betrokken is en omdat de bereken-systematiek van de tarieven niet in grote mate is gewijzigd ten opzichte van de situatie zoals die bestond voor dit besluit, is er voldoende

⁵ Richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij (PbEU 2015, L 241).

⁶ Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt (PbEU 2006, L 376).

gelegenheid om het tariefvoorstel uiterlijk op 15 oktober 2026 op basis van het gewijzigde Besluit dierlijke producten in te dienen. Daarom is gekozen voor inwerkingtreding met ingang van 1 oktober 2026, in afwijking van de systematiek van vaste verandermomenten.

De overeenkomst tussen Rendac en de Staat blijft van kracht tot 1 januari 2027. Daarop die overeenkomst zijn de tarieven voor het kalenderjaar 2026 gebaseerd. Dit besluit laat die tarieven onverlet; er is daartoe een overgangsbepaling opgenomen in dit besluit. Dit betekent dat de toen geldende werkwijze ten aanzien van geraamde kosten en werkelijke kosten van toepassing blijft op de tarieven tot en met 31 december 2026. Dit zou ertoe kunnen leiden dat een eventueel verschil tussen de geraamde en werkelijke gemaakte kosten in eerdere tarieven, wordt verrekend met de tarieven die op basis van het onderhavige besluit worden goedgekeurd, conform de nacalculatie, omschreven in artikel 3.3, zevende lid, van het gewijzigde Besluit dierlijke producten. Ook de andere onderdelen van de overeenkomst blijven gelden tot 1 januari 2027. Bovendien blijven de afspraken over de verantwoording ook gelden voor de verantwoording over het kalenderjaar 2026, die wordt gedaan in 2027. Dit besluit staat daar niet aan in de weg.

Artikelsgewijs deel

Artikel I, onderdeel A (artikel 3.1a)

Uitgangspunt is dat de ondernemer, op grond van artikel 3.3, eerste lid, van de Wet dieren, is aangewezen voor de volle omvang van het werkgebied en verplicht is de bij hem aangegeven dierlijke bijproducten op te halen, te vervoeren en te verwerken of te verwijderen. Zolang de aanwijzing geldt, berust die taak bij de ondernemer. Om te voorkomen dat een ondernemer niet achter de aanwijzing staat of de aanwijzing graag wil laten vervallen of wijzigen, zijn nadere regels opgesteld omtrent de aanwijzing. In artikel 3.1a van het Besluit dierlijke producten is een nadere invulling gegeven met betrekking tot de vaststelling of wijziging van werkgebieden. Op grond van artikel 3.1a, tweede lid, van het Besluit dierlijke producten kan een ondernemer alleen aangewezen worden indien deze daarmee instemt. Een aangewezen ondernemer kan op grond van artikel 3.1a, derde lid, verzoeken om de aanwijzing te wijzigen of te laten vervallen. Vervolgens is in het vierde lid bepaald dat bij ministeriële regeling nadere regels kunnen worden gesteld over het wijzigen van werkgebieden en het wijzigen of vervallen van de aanwijzing van de ondernemer die belast is met de wettelijke taak. Deze nadere regels hebben bijvoorbeeld betrekking op de termijn waarbinnen een aanwijzing wijzigt of vervalt.

Artikel I, onderdelen B en C (artikelen 3.3 en 3.4)

Artikel 3.3 van het Besluit dierlijke producten met betrekking tot de tarieven is vervangen door een nieuw artikel 3.3. Daarnaast zijn in artikel 3.4 een aantal wijzigingen opgenomen omtrent nadere regels over de tarieven. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 4 van het algemene deel van deze nota van toelichting.

Artikel I, onderdeel D (artikel 3.4a)

Zoals omschreven in paragraaf 7 van het algemeen deel van deze nota van toelichting, worden de nieuwe regels niet toegepast op de tarieven voor 2026. Dit is expliciet gemaakt in deze overgangsbepaling. Deze

vervalt met ingang van 1 januari 2027, aangezien vanaf die datum nieuwe tarieven gelden, die gebaseerd zijn op de gewijzigde artikelen 3.3 en 3.4 van het Besluit dierlijke producten.

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
S.P.A. Erkens